СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 267. Джерзи Сити, Н. Дж., середа, 16. падолиста, 1927. VOL. XXXV. No. 267. Jersey City, N. J., Wednesday, November 16, 1927. THREE CENTS.

СТРАШНИЙ ВИБУХ ЗБІРНИКА ҐАЗУ

ПОНАД ДВАЙЦЯТЬ ЛЮДИЙ ЗГИНУЛО, СОТКИ РАНЕНИХ.

ПИТСБУРҐ, Па., 14. падолиста. — Коло години три чверти на 9. нині рано вибухнув великий збірник природного газу, що стояв при Рідсдейл Стріт. Наслідками вибуху було: 21 людий вбитих, сотки ранених, богато осіб пропало, шкода в маєтку на міліони долярів.

Збірник сей належить до Еквитебел Ґез Ко. Мав він місток 5 міліонів кубічних стіп. Від коли люди добувають і збирають природний газ, ще ніколи не случилося таке, щоби такий збірник вибух. Причина вибуху ще не відома. Про се йдуть найріжнійші догади; богато думає, що запалило газ двох робітників, що лютували збірник при помочи білого світла.

Силу вибуху чути було на кілька миль довкруги. Та потерпіла від нього найблизча околиця. Довколичні блоки знищені. Доми, навіть найсильнійші, розвалилися. Люди, привалені румовищами, стали кричати о поміч або з болю, а се викликало серед населення паніку. Богато людям здавалося, що се землетрус. Жінки й діти, покалічені, бігали вулицями, як несповна розуму. Шпиталі вмить переповнилися.

Відтак нові сцени почалися в ріжних похоронних заведеннях, куди пхалися люди розпізнавати своїх знакомих і родину. Треба було туди покликати поліцію для вдержання порядку.

Скільки людий упало жертвою катастрофи, покищо невідомо. Вбитих досі найдено 21, але богато осіб ще не найдено, так що число жертв певно більше.

ПОЛЬСЬКИЙ ПОСОЛ ПРОСТУЄ.

ВОВК У РОЛІ БАРАНА.

ВАШИНҐТОН, 14. падолиста. — У відповідь на кореспонденцію Волтера Дюренті, кореспондента нюйорського Таймсу, котрий телеґрафував з Москви, що Польща збирається до наїзду на Литву, польський представник видав сейчас урядове заперечення, в якому він упевняє, що Польща хоче жити в мирі зі всіми своїми сусідами.

ВБИЙСТВО ВИНАХОДЧИКА ПРИ ТЕЛЕФОНІ.

ГАЙЛЕНС, Ню Джерзі, 14. падолиста. — Елизабетський адвокат Пітер Олдс говорив нині коло 2. години сполудня до інжинера й винаходчика Герберта О. Майстеркнехта, який телефонував до нього зі своєї робітні в Гайленд с у справі заінкорпорования спілки для визискування нового винаходу. Підчас розмови адвокат почув нагло стукіт на другім кінці лінії телефону, і зараз ся тим розмова урвалася.

Адвокат думав, що се телефоністка перервала розмову через забуття, але ся впевнила його, що він далі має получення та може говорити. Він уже хотів завісити слухавку, коли з другого боку почув стогін. Адвокат сейчас казав себе получити з одним сусідом Майстеркнехта та попросив сього піти до робітні. У дві минути опісля сусід, купець Френк Сіґфрід, уже біг простоволосий до лябораторії винаходчика. По дорозі він стрінув ще одного знакомого, торговця раків, та оба ввійшли до робітні винаходчика.

На землі лежав Майстеркнехт. У руці держав телефон. Під ним калюжа крови. Він легко порушався. Мав рани від куль: одну в голові, три у туловищи. На землі лежало 6 порожних патронів.

Вони сейчас потелефонували до поліції. Поліція скоро прийшла до переконання, що вбийником є Александер Шрайбер, шваґер Майстеркнехта, який постійно живе в Клівленді, в стейті Огайо. Оба сусіди, підходячи до робітні, бачили, як проти них біг маленький чоловік та всів в автомобіль.

АТЕЇСТИ ДОМАГАЮТЬСЯ АРЕШТУ ПРОПОВІДНИКА.

НЮ ЙОРК, 14. падолиста. — Немалу сензацію викликало домаганнє Чарлза Смита, голови організації невіруючих людий, щоби заарештувати д-ра Джана Стейтона, баптиського проповідника, за те, що він веде в церкві лічение молитвою, яке, на думку позиваючих, противиться законам про лічение людий.

ПЕРШИЙ ДЕНЬ БИЗНЕСУ В ТУНЕЛИ.

НЮ ЙОРК, 14. падолиста. — Нині був перший день бизнесу в Тунелю Голенда, що лучить Ню Йорк і Ню Джерзі. Як заряд сподівався, понеділок був досить слабим для бизнесу. Замісць сподіваних 35,000 автів, які мали переїхати за один день, нині переїхало всего 17,726 автів. З того числа 40 процентів становили троки.

ЛІКВІДАЦІЯ „ДОМУ ДАВИДА".

СТ. ДЖОЗЕФ, МО. — Судия Фид видав присуд у справі Венямина Поркела, який зове себе „королем Беном" і який кілька літ тому оснував кольонію під назвою „Дім Давида", де ділися всякі неморальні річи, про які богато розписувалася преса. Розправа проти Бена тревала довший час. Вкінці суд видав присуд, на підставі якого засуджено Порнела на вигнання з його „королівства". Згадану кольонію зліквідується. Коли члени сеї кольонії схочуть полишитися на місци, то їх царство буде оставати під контролею державних урядовців. За нарушеннє того присуду назначено строгу кару.

АНҐЛІЙСЬКИЙ ПИСЬМЕННИК ПРЕДСКАЗУЄ ВІЙНУ.

ЛОНДОН. — Звісний анґлійський письменник Веллс предсказує війну у недалекій будуччині. Веллс заявляє, що правительство Болдвина веде Анґлію до неминучої катастрофи. Усі правительства, а також і Анґлія, думають не про забезпечення економічних потреб населення, але зброяться, бо бачать, що мусить конче прийти до війни.

ФРАНЦУСЬКИЙ УТИСК У НАДРЕНІЇ.

КОЛЬОНІЯ, 12. падолиста. — „Кёльнище Цайтунг", орган католицької партії центра, пятнує остро утиск французьких окупаційних властей у занятій Французами Надренії. Конфіскати книжок, часописів і фільмів є щоденним явищем і що-раз збільшаються. „Ся політика", пише той часопис, „є нічим иншим як безкорисним упокоренням великого народу, який стремить до дійсного порозуміння".

Часопис згадує також, що французькі власти вмішуються до німецького судівництва в окупованій полосі, а французький воєнний суд застановляє часто німецькі судові розправи.

У Надренії стоїть ще около 1500 чорних жовнірів, себто африканських муринів. Кожного року переводять африканські власти стислий перегляд усіх коней і автомобілів німецьких горожан.

ПОВІНЬ СПРИЧИНЕНА БУРЕЮ ЗАЛЯЛА МІСТА В ІНДІЯХ.

БОМБАЙ, 13 падолиста. — Страшна буря спричинила повінь у провінції Бомбаю. Вода залляла богато місточок і перервала комунікацію як залізничу, так і телеграфічну. Хоч кілька днів тому температура виносила 90 степ. Фаренгайта, по бурі опала вона до 68 ступенів так, що цілий Бомбай дрожить від холоду. Приїзд і виїзд кораблів опізнився.

СВІТОВІ РЕКОРДИ.

Рекордовим автором реклям уважає берлінський журнал „Реклама" звичайного книгаря Шемана, який має такі прості ідеї. У зимі наймає робітника до підмічування снігу і на грудях причіпляє йому велику вивіску: „Я також волів би сидіти у приємній кімнаті, де є гарні книжки і тепло, вулиця Людвіґа". Або зачиняє свою крамницю і лишає надпис: „Від 1-ої до 2-ої години зачинено, бо власник книгарні читає одне останнє число журналу „Уґу". А в суботу такий надпис: „Завтра неділя! Книгарня зачинена! Чи маєте вже що читати?" — Анґлійський чемпіон гри в варцаби Самуель Коґан — 20-літний молодець, улаштував сеанс одночасної гри з 104 партнерами і виграв 61 партій. — Австрійська селянинові Бравнові вдалось виплекати курку, яка встановляє новий европейський рекорд: несе 304 яєць річчю.

РОЗВЯЗАННЯ МІСЬКОЇ РАДИ В ПЕРЕМИШЛІ.

ПЕРЕМИШЛЬ. — „Польська господарка" по міських радах у Галичині надоїла вже й польському урядови Пілсудського й він розвязує одну польську міську раду по другій. Недавно розвязано міську раду у Львові й настановлено на її місце державного комісаря. Те саме стрітило тепер Перемишль. 24 жовтня наспів з воєвідства до перемиського старости декрет, яким воєвода Борковский розвязав міську раду в Перемишлі й одночасно заіменував правительственого комісаря в особі д-ра Казимира Розпішевського, старости в Рудках.

ЦИНІЗМ ЯК ПРИЗНАКА УМОВОЇ НЕДУГИ.

Спільна Адміністраційна Рада так званого Медичного Центру в Ню Йорку оголосила сими днями свій рапорт про висліди широких розслідів, роблених психіятрами сього центра під проводом відомої поваги в сій галузи, панни Ґордон Гемилтон.

Сей довжезний рапорт подає цілий ряд душевних недуг, що не дають людині достроїтися до свого оточення та громадянства. Між сими умовими недугами є богато таких обявів, які досі звичайно вважалися за зовсім щось другого, як умову недугу. Мис Гемилтон вичисляє приміром не тільки лінивство, мрійливість, жажду наживи, почуваннє себе низчим, але навіть такі річи, як докучаннє своїй жінці, яка досі за недугу не вважалась.

Ще більше здивовання в декого моглаби викликати заява панни Гемилтон: „Возьміть хочби цинізм. Коли діяч спитається: „Чому цей пацієнт такий цинік?" то можете бути певні, що в основі характеру цеї людини найдете, що вона має душевну недостачу".

Вона зачисляє цинізм до тих признак характеру, що розкладають характер, а не його будують. До таких признак зачисляє вона теж: бутлеґерство, брехливість, нахил спускатися на удержаннє других людий, шулерство, бунтарство, чванькуватість, резиґнацію, песимізм.

ПРЕМІЇ НОБЛЯ ЗА ВИНАХОДИ У ДІЛЯНЦІ МЕДИЦИНИ.

СТОКГОЛЬМ. — Премії Нобля за винаходи у ділянці медицини признано професорови університету в Шикаго, Комтонови, й анґлійському ученому Рис-Вилсонови.

КОРОЛЬ ВОЗДУХА.

Такий новий титул дістав французький летун Доре, що на берлінськім майдані змагався із німецьким летуном Вількельманом. Оба летуни виконали цілу низку акробатичних штукарств на власнім апараті й на апараті противника. Жюрі складалось із представників Чехословаччини та Голяндії й признало переможцем Доре, який одержав від управи берлінського майдану майстерну чашу.

СТРАШНА СІЛЬСЬКА ТРАГЕДІЯ.

В селі Смолині коло Немирова оженився парубок Іван Бахор зі значно старшою від себе вдовою, мамою трох дітей. Маєток вдови спонукав парубка до женячки. Тому й люди взяли його на язики. З цеї причини прийшло між Бахором а його сусідом до бійки, яка скінчилась тим, що Бахор так ножем покалов сусіда, що той в його руках віддав Богу духа. Убийник станув опісля перед судом, але тому, що сусід своїми сплетнями довів Бахора до убийства — засуджено його лиш на 10 місяців вязниці. Бахор, відсидівши кару, оноді вернув домів. Прийшов до села пізно нічию. В хаті не застав своєї жінки, бо вона пішла була на празник до сусідного села. Бахор добувався до дверей довший час, а коли йому ніхто не отворив, пішов спати на стрих до стодоли. Тут положився. Нараз почув шелест в соломі. Черкнув сірник і при світлі побачив двох своїх пасербів, що спали на стриху. І тут діявольська думка прийшла йому до голови. Постановив пімститися на невинних дітях. Виняв ніж, зблизився до дітей і зарізав їх. Минула ніч. Бахор зліз зі стриху на подвірє й побачив свого третього пасерба, як рубав дрова. Добув ніж, зняв ремінний пояс, дав його потримати пасербови, кажучи, що хоче нагострити ніж; вхопив хлопця за горло й зарізав його. З окровавленим ножем в руці став шукати жінки й застав її в хаті, як вона плекала дитину, яка була вже від нього. Бахор остовпів, дивився хвилю на перестрашену жінку, а опісля сказав, що якби тепер не держала дитини на руках, то й їй зробивби смерть. І тепер оповів Бахор жінці, що зробив на стриху й на подвірю. Бідна жінка скаменіла з переляку. Бахора арештовано.

НАПАД БАНДИТІВ НА МІСТО.

ЛУЦК. — Ватага бандитів, яка перейшла польсько-совітську границю, зробила наїзд на місто Луцк.

Бандити убили одного селянина, ранили 12 людей, ограбили кілька склепів, забрали всю худобу, а опісля, без ніяких перешкод, вернулися до Совітського Союза.

МУССОЛІНІ ДБАЄ ЗА МОРАЛЬ.

Муссоліні у ролі міністра внутрішних справ видав цілу низку суворих розпорядків, які мають на меті піднести рівень громадянської моралі. Вони торкаються головно малих театриків, дансинґів і „варієте". Танцюристки, що з усіх поверх заказові виступили на якійсь сцені босо, мусіли на приказ поліції зійти зі сцени. До готелів можуть заїзджати спільно лише пари, які викажуться паперами, що є подружжам. Відома фабрика капелюхів „Борсаліно", піддержуючи духа таких розпорядків, наказала своїм робітницям носити суклі означеної довжини з рукавами до ліктів.

ВОЄННИЙ СУД УВІЛЬНИВ МАНОЙЛЕСКУ

ПАРЛЯМЕНТ І СЕНАТ УХВАЛЮЮТЬ ЗАКОНОПРОЄКТ, ЗАБЕЗПЕЧУЮЧИЙ ТЕПЕРІШНІЙ РЕЖИМ У РУМУНІЇ.

БУКАРЕШТ, 14. жовтня. — Воєнний суд увільнив б. підсекретаря фінансів, Манойлеску, від обжалування привернути право до наслідства принца Карла на румунськім престолі.

Присуд воєнного сусу приняла авдиторія голосними оплесками.

Генерал Авереску, бувший премієр, зізнав, що пок. король Фердинанд бачився у 1926 році з принцом Карлом у Парижі й висказав бажання, щоби він вернув до Румунії, відрікся Лунеску й поводився, як сього вимагає становище наслідника престола.

Опісля Фердинанд говорив часто, що Карло поверне колись до Румунії, хоч не буде се легкою справою. Умовини тепер є ті самі, що давнійше. Карло не може вже бути королем, однак нічо не стоїть на перешкоді тому, щоби він не міг стати реґентом або членом реґенції. Ніхто в Румунії не думає про поваленння теперішнього режиму, тому Авереску взявся до оборони Манойлеску, бо знає, що він не заговірник.

Румунський парлямент ухвалив, а сенат потвердив законопроєкт, силою якого уповажняється правительство карати гривною або увязненням того, хтоби старався повалити теперішний державний лад у Румунії.

МАРКС І ШТРЕЗЕМАН У ВІДНІ.

КАНЦЛЄР ДР. ЗАЙПЕЛЬ ВИТАЄ ЇХ ОСОБИСТО НА ДВІРЦИ СЕРЕД НЕСПРИЯТЛИВОЇ ПОГОДИ.

ВІДЕНЬ, 14. падолиста. — Новим доказом, що Австрія й Німеччина бажають злучитися в одну державу, є приїзд у відвідини до столиці Австрії німецького канцлера Маркса й міністра заграничних справ Штреземана. Привитав їх особисто на двірци, мимо несприятливої погоди, австрійський канцлер др. Зайпель.

Австрія й Німеччина, о скільки на се позволяють повоєнні договори, мають вже тепер однакову почтову оплату листів з одного краю до другого, ту саму організацію армії, а оба парляменти ухвалюють такий самий карний кодекс. Індустрії обох країв зорганізовано у такий спосіб, щоби взаїмно себе доповняли.

БЕЗРОБІТНИЙ ХЛОПЕЦЬ ПОРІЗАВ СТАРИННИЙ ОБРАЗ.

ЗРОБИВ СЕ У НАМІРІ, ЩОБИ ДІСТАТИ ЇДУ Й НІЧЛІГ У КРИМІНАЛІ.

ПАРИЖ, 14. падолиста. — Безробітний 15-літний різницький челядник, назвиском Лятрейл, порізав старинний, бо походячий з 15. століття, образ маляра Люї ле Нейл, що находиться у Люврі. Сей образ вартував міліони франків. Сього вчинку допустився згаданий хлопець у тій цілі, щоби бути арештованим і в той спосіб запевнити собі харч і нічліг. Порізаний образ називався: „Злука родини".

„КАЙЗЕР" ВІЛЬГЕЛЬМ КУПУЄ ЗЕМЛЮ НАПРОТИ ЛЬОКАРНА.

ДВА КУПЛЕНІ ОСТРОВИ НА ОЗЕРІ МАДЖІОРЕ СТАНУТЬ ЗИМОВИМИ РЕЗИДЕНЦІЯМИ ВІЛЬГЕЛЬМА.

ЛОНДОН, 14. падолиста. — Часопис „Дейлі Експрес" одержав вістку з Женеви, що бувший німецький цісар Вільгельм II купив два малі острови на озері Маджіоре, напроти Льокарна, у Швайцарії. Оден з тих островів буде називатися „Остров Світового Мира". Догадуються, що Вільгельм думає вибудувати там зимовий палац для себе.

Барон фон дер Райт, управитель цісарського майна, заплатив за ті острови $70,000.

ГОВОРЯТЬ ПРО ЗАМОРДОВАННЄ ТРОЦЬКОГО.

НЕМА ОДНАЧЕ ПОТВЕРДЖЕННЯ СЕЇ ВІСТКИ.

ЛОНДОН, 14. падолиста. — Кореспондент Дейлі Мейл доносить, що ходять вістки про замордовання Льва Троцького, б. совітського міністра війни й теперішнього провідника опозиції в комуністичній партії. Подібного змісту вістки надходять теж з Москви й Ленінграду.

РУМУНСЬКІ КОЛЬОНІСТИ УБИВАЮТЬ БОЛГАРСЬКИХ СЕЛЯН У ДОБРУДЖІ

СОФІЯ, 14. падолиста. — Румунські кольоністи в окрузі Добруджі мали убити сотки Болгар як пімсту за вбиття одного Румуна кольоніста у селі Казимер. Сю телеграму оголосила офіціяльна болгарська телеграфічна агенція. Болгари, що від соток літ замешкують Добруджу, противились завжди кольонізаційним плянам румунського правительства, яке почалe кольонізувати болгарську Добруджу, признану їм Версайським миром. Румуни переводять сю кольонізацію, наслідуючи кольонізаційну політику Польщі в Галичині й Туреччини у Вірменії. Коли одного дня найдено убитим одного румунського зайду-кольоніста, розпочали Румуни згадану масакру безборонних Болгар.

О скільки досі звісно, ні одно з правительств, ні болгарське ні румунське, не підприняло ще ніяких кроків, щоби запобігти повторенню подібної масакри й покарати винних доконаних вже погромів.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МАДЯРОНИ

„Американський Русский Вестнік", орган Соединенія, запомогової організації Закарпатських Українців, помістив в числі з 10. падолиста згадку про Четвертий Конґрес Обеднання. Зі всіх обрад Конґресу зацікавило просвітителів наших закарпатських братів тільки одно місце, яке було виголошене в політичнім рефераті д-ра Мишуги, а саме:

„Ми віримо, що теперішне поневолення українського народу і його розчвертованне є тільки одним епізодом, який мусить скінчитися з Києвом як центром Соборної України, з Києвом як дійсною матерю українських городів: Харкова, Полтави, Одеси, Чернівець, Ужгорода, Перемишля і Львова."

Заболіло тих просвітителів те, що між тими городами знаходиться Ужгород. І вони пишуть: Чому вже не прилучено до України Праги і Білгороду, бож і там мешкають Славяни. Чому не прилучено Вінніпеґу, Нюйорку, Филаделфії, Сент Луис або Бразилії, бож і там мешкають Славяни, а між ними навіть і Українці. Всі ті міста і краї можна би прилучити до України на підставі тої самої льоґіки, завдяки якій прилучено до України Ужгород. Вже пора — каже „Амер. Русский Вестнік" — научитися, що „на Закарпаттю нема і не було Українців" — та що вони там ніколи не будуть. Через те саме він протестує проти цего, щоби „русскі" землі причисляти до української мапи".

От дістало Обеднанне лекцію ґеоґрафії і історії. Дістав її і весь український нарід. І то дістали ми в часі, коли не вигоїлися ще рани на інвалідах, на тих стрільцях, що вже в 1914. році боролися на Закарпатській Україні, бороня́чи її перед московською навалою. Ще свіжі стоять там могили тих Усусусів, що принесли на закарпатську землю стрілецькі пісні і перший луч дійсного світла і національного обеднання і які там положили свої голови в борбі, з якої мала вийти одна Велика Соборна Українська Держава. І тоді зустрічалися стрільці в Мукачеві і по других стрілецьких станицях з тими трутнями, що їх треба було приневолювати, щоби голосили проповіди по українськи а не по мадярськи. А тепер ті самі трутні ось тут, на американській землі копають далі пропасть між дітьми одного і того самого українського народа. Їх болить, що Ужгород причислено до Соборної України, бо вони волілиб бачити його в Соборній Мадярщині враз з Будапештом і Темешваром або навіть з Москвою, коби тільки не з Києвом чи Львовом. Ми віримо, що йому близький вже кінець, що близький той час, коли Шевченкове невчене око загляне і тим мадяронам в саму душу, глибоко, глибоко і

„Дознаються небожата,
Чия на вас шкура,
Та й засудять, — і премудрих
Немудрі одурять".

МОНАРХІЗМ А БОРОТЬБА ЗА НАЦІОНАЛЬНУ СПРАВУ

(Кореферат до реферату „автократія чи демократія", виголошений гром. Омеляном Ревюком на четвертім Конґресі Обеднання).

Про питанне демократії, про яку розвелася дискусія серед нашого народа, дискутують від закінчення війни в усіх освічених державах. Дискутують про се в Америці, в Анґлії, Франції, Німеччині. Хотілиби про се дискутувати в Еспанії, Італії та Росії, але там зелізна рука диктаторів не дозволяє сказати за демократією свобідного слова.

Коли в нас підноситься се питанне, то моглоби здаватися, що се в нас проявився відблиск майже загально-світової дискусії за стійність і доцільність демократії. Та се так може виглядати. На ділі наша дискусія за демократію має в сім инший характер, як ся дискусія в других народів. Основна ріжниця в тому, що другі народи дискутують тепер за те, чи добре порядкувати самостійні держави демократичним способом, а ми ще дискутуємо справу, що добре йти демократичним шляхом, коли ми хочемо дійти до національної самостійности.

Є се основна ріжниця між тими двома дискусіями, ріжниця, якої не бачуть, або не хочуть бачити, або бачуть, але заслонюють ті, що виступають проти демократії. Виступають часто перед нами монархісти та показують нам на анґлійську державу або на Бельґію або на Швецію, та питають: Хіба там народови добре не живеться? Хіба там свободи нема? Зі сих фактів вони хочуть зробити заключення, що коли Україна хоче стати щасливою країною, як Анґлія, або Бельґія, або Швеція, то вистарчить проголосити монархію на Україні.

Того рода арґумент се звичайне собі баламуцтво. Монархія в тих краях се або історичне або випадкове явище. Ні Анґлія, ні Бельґія, ні Швеція, не тому богаті й могучі й щасливі, що вони монархії. В нашій дискусії ходить в першій мірі не зате, чи народ має правити собою в готовій державі, але о те, чи народови, який шукає дороіг до самостійности, не добре би було піддатися під команду дідичного монарха-провідника. Се два, зовсім два инчі питання. До держави, вже готової, мусить належати кождий у її межах. **Мусить!** До боротьби за самостійність приступає, хто ХОЧЕ. Між сим **мусить**, а **хоче** — ось і вся ріжниця.

Через те, коли наські монархісти хочуть показати нам приміри других народів, то вони повинні показувати на приміри народів, що добували собі свободу, а не на те, як вони вже тепер правляться. Їм треба показати на історію боротьби за самостійність у Ірляндії, у Італії, у Фінляндії, Литві, Латвії, Чехії, Мадярщині. Чому вони на се не показують? Чому вони показують на приміри народів, що мали свої держави від віків середновічних, у які люди й поняття не мали про такі річи, як демократія, самоуправа, народовластя, коли люди навіть не могли собі нредставити інакше політичного ладу, як тільки монархію?

Вони не показують на приміри народів, що добули собі самостійність у нові часи тому, бо всі ті народи, добуваючи свободу, голосили засади народовластя. Якби Італійці, Поляки, Чехи голосили були свому народови про потребу монархії, то вони не булиби ніколи вспіли здобути собі самостійности.

Хто бориться за самостійність, мусить старатися приєднати для сеї боротьби як найбільше прихильників і не розбивати своїх сил. Хтож заявляється за самостійностю народа, а рівночасно голосить потребу признання монархістичного устрою, той сейчас з гори повстає проти себе, людий і верстви, які не можуть від монархії ждати ніякого добра. За монархією заявитися може тільки шляхта, на яку опирається вся монархія, та лише ті круги офіцирства й урядництва, що жадні монархістичних відзначень. Широкі маси робітництва й селянства певно лишуться до монархії як не ворожими, то що найменче байдужими. Вигляд визвольної боротьби з дочіпленою до неї монархією не причиниться до скріплення боротьби, але до ослаблення її.

Власне піднесенне думки монархії мусить розколоти народ та довести до руїни його визвольних змагань. Ще більше траґічно мусить представлятися визвольна боротьба, коли питанне монархії не розглядається теоретично, але практично, коли не тільки підноситься думку заведення монархії, але вже навіть підноситься особу кандидата. Того рода робота розбиває навіть таких, що годяться засадничо на монархію, бо нема нігде особи кандидата, щоби всіми була признана, і проти одного кандидата на монархістичний престіл сейчас повстане другий, готовий засісти на престіл. Як одна ґрупа піднесе одного монарха, то друга ґрупа сейчас піднесе собі другого монарха, трета третого.

Маємо тепер таку саму комедію з нашими найяснійшими монархами. Як лишень над Мишиґен Лейком проголосили як одинокого повноправного монарха України в особі Ясновельможного пана гетьмана Скоропадського, то зараз у Мінхені, при повени баварського пива проголошено другого найяснійшого монарха в особі Остряниці, у Відни при каві шептали про Габсбурґа, десь там у Празі про Дорошенка.

Тепер уже ясно, чому панове гетьманці, розповідаючи нам про благодати монархізму, показують не на народи, що недавно добували собі держави, а на старі держави, що перейшли до нас ще з середних віків. Вони не показують нам на приміри нових народів, що добули собі свободу під рукою монарха, бо таких народів просто нема. Коли в таких народів навіть установлено монархів, то се ще не значить, що вони чимнебудь до здобуття самостійности причинилися.

І се зовсім природно. Нарід, що побивається за право правити самим собою, не може рівночасно голосити, що він зрікається сього права в нутрі своєї держави. Коли нарід на один бік голосить, що він хоче правити собою, а на другий бік, що він зрікається права правити собою, той впроваджує в своє думанне замішанне. Його почування роздвоюються. В його душі панує анархія, суматоха. Здоровий чоловік усе стремить до душевної єдности, і здорвий чоловік на такі подвійні експерiменти зі своєю душею не пуститься. Лишень звихнена людина може на се піти.

Навіть така звихнена людина може вдержатися на такій анархістичній дорозі тільки обороняючи себе від закидів власного сумління в сей спосіб, що кричить проти анархії других людий. Ось чому воно так діється, що якраз люди, котрі своїми монархістичними ідеями заводять замішання в політичному життю народа, які ними розбивають орґанізації, рівночасно найбільше краснорічиво говорять проти хаотиків.

Тут підходимо до одного з головних жертв так званих монархістичних стремлінь серед нашого народа. Одно з головних жерел є банкроцтво політичної думки. По упадку оружної боротьби нашого народа запанувала в душах деяких наших людий страшна суматоха. Деякі люди мають сили на один підйом, на одну боротьбу. На другу вже їм сили не стає. Вони хотілиби зажити вже мирним життєм. Вигляд дальшої боротьби їх страхає. Таж ся боротьба може знова покінчитися невдачею. Вони не хочуть бачити, що таке переходили другі народи. Вони не хочуть бачити, що без ризика нема побіди, та що, де є вигляди на побіду, там і є вигляди також на невдачу, і що про одно або друге рішає часто чистий случай. На думку про нову невдачу їм баламутиться в головві. Вони чують, що їх мозок перестає працювати. Де шукати ратунку? Де тут вихід?

Монархізм для таких людий є дуже повабним виходом. Встановіть одного чоловіка, проголосіть його монархом, провідником. Він має право й обовязок робити. Спустімся на нього. Най він нас веде, де треба. Ми не думаймо нічого, бо однаково думкою до нічого не додумаємося. Не заводім неладу своїми думками. Най один за нас усіх думає, тоді буде порядок. Що се є порядок дому божевільних, де на сотки божевільних думає один тільки лікар, се їм байдуже, коби тільки се звільнило їх від обовязку думання.

Отсе є одна ґрупа монархістів. Се ті, що вічно горлають про хаотиків, а самі вносять найстрашнійший заколот. Се ті, що вже всяких ідей, кабінетів, напрямків пробували, а всюди потерпіли крах. Се ті, що вже всюди служили, а тепер проголошують ще одного, вже послідного пана. Вони самі не вірять своїм власним словам.

Але є люди, які їм вірують. Хто се ті люди, що становлять більшість монархістів? Пригляньтеся, де вони розсілися, а побачите. Сидять вони в тих містах, де розсілася зневіра в сили нашого народа. Там, де є такі маси наших національних ворогів, Поляків, що на вид польських мас, польських богацтв слабого чоловіка огортає зневіра в сили власного народа. Пригляньтеся, хто веде провід у монархістичній пропаґанді? Сеж люди, які дають доказ зневірі у власні сили тим, що вони товаришують з Поляками, підлизуються до польських урядників та провідників. Дивіться далі, що з тих місцевостий, які захоплені монархізмом, не йдуть жертви на визвольну боротьбу нашого народа. Всі вони поклали вигідно всі свої надії на свого найяснійшого монарха та ждуть від нього спасення наших братів на случай повени, голоду, та визвольної боротьби. Незвичайно легка розвязка національного питання.

Монархізм се така поманлива річ для всякого національно здеморалізованого чоловіка; се видно теж по тому, що як десь жмінка грабіжників не захоче збирати жертв на визвольну боротьбу, а хоче всі збірки повертати на свою особисту користь, то зарз вони проголошують себе гетьманцями.

Збираючи коротко сказане досі, треба насамперед ствердити, що теперішна дискусія за монархізм, що розвелася серед Українців, не має звязку з світовою дискусією за демократію. Питанне, яке витягла на верха світова дискусія, се є питанне, на скільки справний демократичний лад до правлення й ущасливлення народа, а се ріжниться зовсім від української дискусії за те, на скільки монархістичний провід краще зможе повести нарід до визвольної боротьби. Ми бачимо, що монархізм по своїй уже сути мусить противитися визвольному стремлінню народа, а тим самим монархістична аґітація мусить вводити в нарід, що бореться за самостійність, роздвоєння в почуваннях, а вслід за тим і в ділянню. Бачити се мусить все кожда здорово думаюча людина. Тому на монархістичну концепцію полине тільки людина, яка або зневірилася в свою здібність боротися ще раз за свій нарід, або зневірилася в здібність свого народа до такої боротьби.

Трактуючи монархізм у теперішну хвилю як душевну недугу народа, що переживає болючу траґедію упадку визвольної боротьби, треба рівночасно зазначити, що монархістична отруя захопила тільки маленьку частину нашого народа. Велика маса лишилася недіткнена сею потерухою. Маса бореться, помагає визвольній боротьбі, помагає щораз більше скріпляти народну силу, і вже недалекий той час, коли за монархістичну недугу будемо могти говорити як про недугу, перебуту давно й безслідно.

Ми тільки за наше лягали
кістками,
Коли нам чинилися шкоди;
Ніколи не гралися ми кайданами,
Чужої не гнули свободи,
(Старицький)

Кльод Фарер.

ЕСПАНСЬКА ПРИГОДА

(З французького).

Пригода в подорожі? Це вже не приключається. Бо й як? Сліпінґи заступили диліжанси, а замісць заїздних домів — маємо нині швайцарські готелі. Переїхав я зі сходу на захід і з півдня на північ Еспанію, клясичну країну бальконів і мірадорів, серенад і драбинок із шовкових шнурів, Санчо Панзів і Дон Кіхотів. І щож? Не приключилося мені ніщо таке, що не приключилося би мені сім разів на тиждень між вулицею Друо й вулицею Де Сез.

А всетаки.

Одного ранку в Толедо, в готицькому соборі, в місці вибранім дійсно на те, щоби забути про буденне життя, цілих десять хвиль вірив я, що пригода, зачаївшись у тім тяжкім запаху кадила, чигає перелетно на мене. Така собі гарна, романтична пригода, яка приключалась колись найзвичайнішим подорожнім підчас кождого нічлігу.

Так, то було в Соборі в Толедо. Я ввійшов бічними дверми, переступив поріг під грізним поглядом камінних пророків, що стоять наче сторожа довкола величезного гостролука. Вже за третім кроком побачив я цілу хмару паламарів, тих патентованих чічеронів, і всяких инших катів, призначених для тортурування безборонного мандрівника. Всі вони пильнують завзято, щоби подорожньому не дарувати ні одного образу, ніодної мозаїки. Звичайно піддаюся такій біді. Але цим разом — коли мали мене взяти наступом — я звернувся на право до колюмни, якої колись Пресвята Діва торкнулася своєю рукою, припав на коліна й опер чоло об камінь стовпа. Мої вороги, збиті з пантелику, задержалися. Потім я піднісся, перехрестився кілька разів і звернувся до першої з 24 бічних капличок, щоби таксамо побожно приклякнути, молитися і т. д. Тому тамті переконалися, що я — без уваги на мій вигляд і одяг — не надавався на оподаткування туриста, що я радше побожний прочанин без цента при душі — і полишили мене паном цілої святині. Я зараз став по ній ходити по моїй волі, сам один і в спокою.

Годину ходив я так від нави до нави, від престолу до престолу. Двічі обійшов я довкола велике „коро", якого мармур, різблений наче мережка і визолочений, на протязі століть придбав чудові тони слонової кости і бурштину.

Вкінці вернув я ще до лівого перехрестя склепіння. Нараз у глибині дуже вузкої і темної каплички, перед педесталом зі срібла, що придержував статую Пресвятої Діви, побачив я священика в ризах. Відправляв богослуження. Я заняв місце серед яких дванацять жінок. Нараз легка хода звернула мою увагу. Відвернув я голову: молода дівчина в чорній мантилі, така гарна, що могла би спокусити архангела — входила до каплиці. Вклякла зараз біля мене, майже доторкнулася мене. Запах ясмину вдарив мене. Перелетно запримітив я пару очей, таких дуже прозорих, яких іще ніколи не бачив. Чудова незнакома відчиняла майже рівночасно молитвенник і віяльце (вахляр) — два жести ці все ходять в парі по тамтім боці Піренеїв. Я почув тихий шепіт молитви. Здавалося, що моя сусідка не запримітила навіть, що мала сусіда. Але, щоби клякнути, вибрала тую саму плиту, на якій я саме клячав. А прецінь не хибувало камінних плит у каплиці, позбавленій зрештою, як богато еспанських каплиць, крісел і стільців.

Я кинув поглядом на її чудові, похнюплені очи. Вії з довгими рісницями задріжали. Чи не обман це? Здавалося мені, що під віяльцем уста, шепочучі молитву, розхилилися під усмішкою, наче до легкого цілунку.

Я піддався уяві... Абож то не сказано в усіх романсах, що в Еспанії любов вибирає собі все святині на першу стрічу. Дівчина і я були так близько себе, що ніхто з нас не міг нітрохи рушитися, щоби не доторкнутися одно одного. Насамперед мій рукав торкнувся мантилі і мантиля не обурилася. По хвилі, ніби не хотячи, мої пальці торкнулися пальців, що держали віяльце і ті пальці задріжали, але не подалися взад...

Саме в тій хвилі роздався церковний дзвінок. Священик звернувся до нас, підніс Найсвятіщі Дари. Наші долоні не розлучилися. Я похилив голову. Мої очи не могли бачити нічого иншого, лише тую плиту, що я на ній клячав. Була то дивна плита. Простокутна, доволі вузка, дивно чистої рожевої краски, металева плита, з політерованої міди. І тепер, коли я їй пильніще приглядався, став розріжняти вириті на плиті букви, слова, цілий напис:

Я перечитав:

Hic jacet
Pulvis
Ciner
Et nihil.

(Тут лежить пил, попіл і суєта).

І нараз пригадав я собі.

Ця плита то була гробниця, історична і славна гробниця архиепископа Порткартеро, кастилійського гранда, кардинала і примаса Еспанців. Він сповідав королів, володів королівствами, а як дожив життя повного блеску і слави, поручив, щоби на його домовині не вписали навіть його імени:

Тут лежить пил, попіл і суєта".

Мені здавалося, що чую з домовини безупинні три короткі удари, а потім протяжне дзвонення.

Богослуження скінчилося. Моя сусідка примкнула молитвенник, а щоби зложити віяльце, увільнила ніжно свої пальчики з моїх пальців. Підвелася. Встав і я. Вийшла до південних дверей, що їх Еспанці зовуть „Ля Пуерта Ляна". Вийшов і я. При кропильниці стрінулися щераз наші руки. Великі очи глянули на мене.

Молода дівчина вийшла з церкви. Вулиця довкола була пуста. Не тяжко булоби йти за пахучою суконкою, між тими еспанськими домами, високими наче вязниці, а сліпими наче шанці.

Але нараз здалося мені, що ті доми і ця вулиця і ця пахуча суконка, що віддалюється від мене, і це розкішне тіло, скрите в тій суконці, здалося мені, що все те було лише пилом і попелом...

„Ciner, pulvis et nihil".

І не пійшов я за молодою дівчиною з теплими долонями...

Хто працює, має богато; хто ощаджує, має ще більше.

—o—

Зло можна побороти добротою.

—o—

Тінь високих дерев є довга.

—o—

Пісня проганяє журбу.

Лебединський.

БОРЦЯМ НАРОДУ

**Тіням Героїв
Української Галицької Армії.**

Наймогутнійший спів найглибшої любови
Співатиб Вам у честь, Землі святі Сини!
Ви Українські, Ви, Галицькі Герої,
Своєї Армії предивно дужі вої,
Стрілецькі юнаки, накупані у крові,
В пожежах і вогнях визвольної війни!
Ах, ні Гомер, ні Дант, ні кобзарі всесвіта
Не змалювали прірв, що Ви їх перейшли;
Як Ви на Київ йшли, Стохрамий добувати,
Сто золотих верхів очима цілувати, —
І як чудна туга, в сто пурпурів зодіта,
Розвіялася Вам, як чорно-сірі мли...
Ні Гомер, ні Дант, ні кобзарі всесвіта
Не знали адів тих, що ними вів Ваш шлях —
Як Ви за Збруч ішли, як з жалю Ви конали,
Як брами золоті Київа Ви пращали,
Як скрізь Вас жерла смерть і гнала в ніч засвіта,
Як білі тіла чорніли по полях...
Так славно Ви лягли у несмертнім бою,
Як вої і борці за народний престол!
Нікому раби, нащадки слави роду,
Ви двигнути ще раз державний храм Народу,
Нову могучість Ви здобули боротьбою
В погубу вражій тьмі мов божий ореол.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

БИЗНЕСМЕНАМ ПІД УВАГУ.

Не знати, чи роблять наші бизнесмени в якійнебудь справі тільки похибок, як у справі розголошування свого бизнесу, або, як се називають в Америці, адвертайзменту.

Тому зрештою й дивуватися не можна. Се справа для нас нова. У старім краю адвертайзменту, такого, як в Америці, майже не було. В старім краю наші купці говорили: Добрий товар сам себе продає. Або: Де добра горівка, там не треба віхи. І се було зовсім розумно. Як купець продавав серед своїх знакомих, то справді розголос йому давали самі покупці, розказуючи про товар з уст до уст.

В Америці інакше. Тут кождий купець продає людям, які не знають ні його самого ні його товару. Тут треба вже адвертайзменту. Тому наші бизнесмени, що ще й далі говорять по старому звичаю: „Де добра горівка, там не треба віхи", показують, що вони не розуміють, що вони роблять бизнес в Америці серед инших умов, як робилося бизнес у старім краю.

В Америці ми часто чуємо клич: Свій до свого. Добрий клич, та тільки біда в тім, що наші бизнесмени самі нераз кличуть до своїх людей: Свій до свого, але й вони самі не дають своїм людям знати, де вони роблять бизнес. З цим заскорузлим звичаєм треба нашим бизнесменам уже раз зірвати. Як вони хочуть, аби свої люди їх попирали, то вони мусять розголошуватися так, аби наші люди знали, що й де вони продають.

Як одні наші бизнесмени пішли до одної крайности тай не дають за себе знати, так знова другі пішли в другу крайність і стали розкидати гроші на оголошення. Адвертайзмуються, гейби в карти грали. Чи поможе їм що сей адвертайзмент, а вони адвертайзмуються. Американці слушно називають такі адвертайзменти спекуляційними.

Колись і в Америці сих адвертайзментів було богато. Американські бизнесмени робили таке саме яких трийцять літ тому назад. Від того часу, однак, вони вже богато навчилися. Наперед вони стали досліджувати, котрий адвертайзмент помагає, приносить зиски, а котрий костумерів не притягає, зисків не приносить, а властиво приносить тільки видатки, отже втрати. Стали купці перебирати межи ріжними способами розголошування. Маючи до вибору кілька способів, купець вибрав собі той спосіб розголосу, що йому давав кращий прихід. Котрий купець того не робив, той тратив гроші.

Як я приглядаюся нашим бизнесменам, я виджу приміром, як одні з них не розуміють ваги розголошування бизнесу, а другі знова кидають гроші на розголошування, гейби гроші була полова. Возьмім хочби таке. Чую один бизнесмен каже, що він оголошує себе в отсій ґазеті, а не в онтій, бо отся ґазета рахує менше за оголошенне. Він каже, що онта ґазета здирає, бо вона рахує цілих 25 центів більше за один інч оголошення.

Я спитався свого бизнесмена: „А скільки читачів має ся ґазета, де ви оголошуєтесь, а скільки має та, котра вас хоче здирати?"

Мій бизнесмен каже: „Або я знаю? Що се мене обходить?"

Питаю я: „Якто вас се нічого не обходить? Таж ви платите свої гроші".

„То що з того?" — відповідає мій бизнесмен, і вже червоніє. „Я плачу за „спейс" і все. А спейс повинен коштувати в одній ґазеті стільки само, що в другій".

„Із дет со?" — я кажу." Отже скажіть мені, кілько передсі ґазети, за котрі ви кажете, платників мають а я вам зараз докажу, де ви помиляетеся".

„Ну, я знаю? Звідки мені знати? Та, в котрій я оголошуюся, може має триста передплатників, а може й не має. А продасть на стендах других триста."

„Даймо їй тисячу читачів", — хотів я скоро покінчити арґумент. „Не за мало?"

„Ні".

„А друга? Та, в котрій ви не хочете оголошуватись, бо вона вас здирає?"

„Ну, як я можу знати? Двайцять тисяч може. Може більше. Я чужих гроший не рахую".

„Я не кажу вам чужі гроші рахувати. Але, на Бога спадайте, рахуйте свої. Ану, порахуйте. Як ви купите в ґазеті, що має тисячу читачів, один інч оголошення за 50 центів, то кілько інчів оголошення ви купили? Ну, кажіть, не соромітьця".

„Та просто: тисячу."

„А як ви купите один інч оголошення в ґазеті, що має 20,000 читачів, то скільки інчів спейсу ви купили?"

„Таж то просто. Самі бачите", — він говорить уже дуже лютий, рівночасно сильно зацікавлений. „Самі знаете."

„Шур, що знаю. Велика штука знати. 20,000 інчів. Отже ви купили за 50 центів 1,000 інчів в одній ґазеті, то ви кажете, що ви зробили добрий бизнес, а як друга ґазета вам давала за 75 центів 20,000 інчів, то ви казали, що вона вас здирає? І ви не соромитеся таке говорити? І ви себе називаєте бизнесменом? І ви ще лютитеся на мене, як я вам се кажу? Як на кого ви повинні лютитися, то хиба на себе. Га?"

Я виджу, що мому бизнесменови зробилося горячо, але він ще не піддавався.

„Але, пане, ви не видете другої сторони. Правда, з мого боку се ліпший бизнес заплатити 75 центів за інч у великий ґазеті, як 50 центів у тій паршивій. Алеж я стою за правду. Мені за справедливість ходить. Яким правом має велика ґазета жадати більше? Її оголошенне більше не коштує, як малу, паршиву?"

Тут уже мене брала злість. „І чомуж ви не подумали хвилину. Якби подумали, то зараз побачилиби, що ви не маєте слушности. Тільки подумайте, що папір на тих 20,000 інчів коштує більше, як на 1,000 інчів. І на видрукуванне 20,000 оголошень друкарського чорнила теж вийде більше. І друкувати треба довше, отже робітники-друкарі теж возьмуть більше. Чому ви за се не думаєте?"

Мій бизнесмен був у розпуці. „Де я маю час" — крикнув він, „про все те думати?"

„Як не маєте, то ного берется до бизнесу? Таж через те бизнес паде, що чоловік не може усього подумати нараз. Ось дивіться, ви ходите й язик розпускаєте, що вас хотіла ґазета скривдити, а тут кождий розумний чоловік додумається, що та ґазета, яку ви лаєте, давала вам спейс по 300 інчів за цента, і ви за те взяли спейс у другій по 20 інчів за одного цента, і кажете, що ви добрий бизнес зробили? Ви кажете, що ви безнесмен? Даруйте, але я за таких бизнесменів чував ще в старім краю. І ви певно чували про того рекрута, що пішов на ринок купувати файку та став питати Жидівки, вдаючи, що він говорить по німецьки:

„Вас костет файка міт цибух?"

„Фір крайцер", — каже Жидівка.

„Не фиркай, не фиркай", — каже жовнір. „Бери, дурна, шустку тай давай файку."

Теж бизнесмен.

—o—

НАГОРОДА ЗА УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СТРІЙ.

Дня 21. жовтня відбулася у Вилксберрі третя „Діточа парада", устроєна заходами „Піпле Автфитинґ Ко." На тій параді були ріжні дивізії, і була теж „Інтернаціональна дивізія". Усі національні ґрупи мали свої прапори з написями, на яких зазначено, яку народність заступають. Лише українська ґрупа не мала своєї написі, і ішла під словенською написсю.

Одначе, мимо того „першу нагороду" за стрій виграли дві українські дівчини, сестри Марія й Анна Заяць, з котрих перша числить 8 а друга 10 літ. Обі дівчини йшли у поході, пишаючися своїм українським народнім строєм; одна з них мала на собі хлопячий, а друга дівочий український стрій. І недаром гордилися своїм народнім строєм. Судді, між якими була пані І. Косак, жена кандидата на суддю й мейор Д. Л. Гарт, признали їм першу нагороду за стрій.

Се вже лучається третій раз, що українські діти виграють першу нагороду. У 1925 році таку нагороду виграла Стефанія Ловна й одержала автомобіль „Оверленд". У 1926 першу нагороду в грошах виграла дочка гр. Володимира Крайківського, а тепер саме дві дівчинки Заяцівни.

Отсі нагороди хай будуть відповідю для тих двічат, які в часі недавно відбутого „Тег Дей" плакали, що мусять носити на собі український народний стрій, кажучи, що люди з них посміхалися.

Треба теж жаліти над тим, що ніхто з визначніщих місцевих Українців не постарався о те, щоби Українці ішли у своїй власній українській ґрупі й під українською написю. Вартоби вже раз подумати над тим, щоби ми перестали бути послідними та тільки прищіпкою до инших національностей. Більше почуття народної чести, більше відваги й смілости, памятаючи на слова поета, що: „Тільки смілі пут не знають, тільки смілих воля жде"!

Іван Бойко.

Иноді бють Хому за Яремину вину.

Степан Мусійчук.

УКРАЇНЦЯМ ГОРОЖАНАМ АМЕРИКИ.

—o—

На чужину тут за море
Ми за долею зайшли
І в вільній отсій країні
Ми кубелечко звели.

Ми приняли сю культуру
І звичаї сих людей,
Тут годуєм і ховаєм
Ми наслідників-дітей.

Така доля нам судилась, —
Привитаймо ми її;
Будьмо вдячні сій країні,
Новій нашій Вітчині!

Любім мову сю й звичаї
І традицію любім
І посвяти за народ свій
Від борців їх ся учім.

Від народу сього краю
Вчімся сміло й вільно жить,
Від героїв вчімся рідну
Вітчину свою любить!

Бо-ж не дармо то говорить
Одна правдонька свята:
„Хто свойого — то й чужого
Не вшанує той добра!"

І в законах сього краю
Одна правдонька стоїть:
„Хто не любить рідний край [свій,
Той і сей не ме любить!"

ЯК ОРГАНІЗУЮТЬ ПОМІЧ ДЛЯ ПОТЕРПІВШИХ ВІД ПОВЕНИ.

ГАРТФОРД, КОНН. Місцевий відділ У. Н. Союза ч. 277 скликує **МАСОВЕ ВІЧЕ** на неділю, 20. падолиста в Crystal Hall, 460 Main St., в справі несення помочи для потерпівших від повени. Початок віча о год. 2-ій пополудни. На вічу буде промовляти др. Л. Мишуга. На се так важне віче запрошується всіх до численної участи. Даймо доказ, що ми є народом, котрий уміє постояти за народну справу. — **Комітет.** 267

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

—o—

НЮ БРОНСВІК, Н. ДЖ.

Примірний баль.

Злучений Комітет в Ню Бронсвік, Н. Дж., з від.353 У. Н. С., від. 233 У. Р. С. і від. 195 У. Р. С. устроїв величавий спільний баль дня 5. падолиста в одній великій жидівській салі на Нюв стріт, з чого весь дохід призначено на поміч потерпівшим від повені в Галичині.

На цей баль прибули громадно гості місцеві і позамісцеві, як з Бавнд Брук, Мілтавн, Плейнфілд, також прибули і деякі Жиди, щоб подивитися та помогти для потерпівших, та і ті наші брати Українці, котрі себе і до нині зовуть „рускими".

Гром. О. Галелюк пояснив присутним, для якої то цілі устроєно цей баль.

П-на Марія Василюк яркими словами представила недолю рідних братів, котрі переживають голод і холод. Ми чули таке:

Прийшли до нас в Америку
Страшні, сумні вісти,
Що люде мов діти плачуть,
Бо нема що їсти.
Ані їсти, ні в що вбратись,
Нема де і спати,
Вода знищила, що було,
І забрала хати.
Плили бистрими ріками
У колисках діти,
І постелі і худоба,
Дерево і квіти.
Страшна буря появилась,
Громи сильно били,
Людські хати наче листя
Вітри розносили.
Вся Західна Україна
Помочі благає,
Через океан широкий
Руки простягає.
Просить помочі негайно
У Вас, синів, й дочок:
— Дайте хліба, мої діти,
Дайте хоч кусочок.
Отож в кого серце беться,
Хто жаль відчуває,
Хай ще нині відізветься
І жертву складає.
Хай не буде тут між нами
Виродка такого,
Що не давби жертви нині
Для народу свого.

А відтак звернулась до своїх товаришок і товаришів, котрі тут родились, та просила щоб і вони не забували про свій рідний край та рідних братів. Вона говорила так:

З нас богато не вернеться
Там вік доживати,
В рідні міста, в рідні села,
Й до рідної хати.
Наїздників проженемо
З своєї країни
І високо підіймемо
Прапор України.

При цих словах піднесла вона високо прапор України, а публика нагородила її зі слезами в очах гучними оплесками.

Відтак виступила друга дівчина, панна Марія Галелюк, котра своєю промовою неодному слухачеви здобула жаль в серці до рідних братів, котрі тепер переживають голод і холод, через повінь, що навістила нашу Галичину. Вона говорила: „Ми тут бавимося, гуляємо, та маємо що їсти та пити, а там наші брати із голоду та холоду гинуть, бо нема що ані їсти, ані в що убратися.

„Між нами не повинна находитися ані одна душа, котра би відказалася нині хотяйби від найменшої жертви для помочі рідним братам. Хто є щирий Українець і жаль в серцю має, нехай зараз свою жертву на поміч складає!" (Сама зложила свою щиру жертву перша). Тут мушу спімнути і те, що не було такої душі, щоби не сплакала, бо ці дві дівчині так зворушаючо говорили, що в кожнім присутнім збудився жаль до своєї країни та до рідних братів.

Відтак панна Марія Василюк і Марія Галелюк пішли поміж присутних гостей за збіркою і зібрали цего вечера на цій галі 53 дол. і 40 ц. Всі жертводавці будуть оголошені.

Михайло Костра.

ПОЗІР! PERTH AMBOY І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

УКР. ТОВ. СУСПІЛЬНА ПОМІЧ СЕЛУ ЧЕРЧЕ

— устроює —

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 20-ГО ПАДОЛИСТА 1927 РОКУ

ВЕЛИЧАВІ ВЕЧЕРНИЦІ

В ГАЛИ ІВ. ВАВЕРЧАКА, 782 STATE ST., PERTH AMBOY, N. J.

Початок о год. 3-ій пополудни. — Вступ 25 ц. від особи.

Дорогі Родимці Односельчани! Прийдіть всі як один на закінченне мясниць і відсвяткуємо 10-літні роковини істнования нашого комітету. Просимо також наших краянів з Ню Бронзвік, Менвіл, Нюарку до численної участи, бо буде добра нагода забавитися. Музика своя буде грати крайові танці. Будуть ріжного рода несподіванки. Хто не прийде, буде жалувати. За добру забаву ручить — **Комітет с. Черче.** 267-8

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ЗБІРКА НА ПОТЕРПІВШИХ ВІД ПОВЕНІ В ПАРОХІЯХ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ЦЕРКВИ В АМЕРИЦІ.

Парохія в Ботлер, Па. (Настоятель Прот. Григорій Климович) $237.70. Виказ жертводавців місцеві урядники вислали до „Свободи".

Парохія в Монесен, Па. (Настоятель Свящ. Лев Весоловський) $10.50. Збірку переведено в церкві. Виказу жертводавців не прислали.

Парохія в Арнолд, Па. (Настоятель Свящ. Павло Корсуновський) $11.00.

Зібрано на спільній перекусці після концерту 23 жовтня. Предсідатель У. Н. Помочі, добр. Василь Сорочак, зібрав між гостями з Пітсбурга на покриття де-яких видатків для місцевої громади. Предсідатель громади, гром. О. Лисий, заявив, що наша церква не потрібує цієї помочі, а зібрані гроші передає на поміч нашим братам, потерпівшим від повені в Галичині.

Парохія в Смитмил, Па. (Настоятель свящ. Михайло Щетинський) $16.00. Жертва від сестрицтва св. Анни, від. У. Н. Помочі, $15.00. Федор Копильчак $1.00.

(Увага! В попередному виказі з Смитмил, Па., запала помилка в іменах однодолярових жертв. Є написано: Андрій Васильків і Василь Васильків; має бути замість тих імен слідуючі: **Андрій Кость і Василь Кость.** Ця помилка місцевого комітету, котрий просить мене це спростувати у виказі — Прот. В. А. Каськів).

Разом $275.20.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

Угорська гр.-кат. парохія жертвам повені.

Заходом уряду тов. „Вільні Козаки", від. 116. У. Н. Союза й від. 149. Провидіння, зібрано 55 долярів на потерпівших від повені. Угорський гр.-кат. парох о. Евген Гомічко виголосив дня 16. жовтня с. р. у церкві Пр. Діви Марії дуже красну й патріотичну промову: „Брат братови поможім", сказав він. Ратуймо наших братів галицької землі, що потерпіли від повені. Хоч і з Закарпаття надходять сумні вісти, однак галицькі Українці у тяжшім положенню".

На зазив о. пароха угорські Українці почали складати свої лепти. В угорській парохії зібрано $25.00; поза парохією зібрано $30.00. — Разом $55.00.

Колектою занялися дд. Гнат Івашків, О. Михальчишин і Павло Стадник. Жертви зложили слідуючі: гр.кат. угорська парохія $25.00; по $3.00: П. Максимів; по $2.00: О. Михальчишин, М. Дідун і П. Стадник; по $1.00: Катерина Петришин, І. Івашків, Олена Слабіцька, С. Лещишин, М. Вольчинський, З. Войцеховський, М. Сеньків, Д. Шумський, Анна Шевців, Г. Решетар, Й. Паславський (мол.), П. Беркита, М. Скурняк, Й. Юшкевич, М. Нимет, М. Винович, М. Немчик, І. Лащишин, І. Єдлінський мол., з Джерзи Сити), О. Ґрещак і Каролина Паславська; по 50 цнт.: В. Колічковський.

Всім жертводавцям складається щира подяка. Гроші двома чеками вислано до „Обєднання".

Павло Стадник.

ЛОРЕЙН, ОГАЙО.

Громада при укр. гр. кат. церкві св. Івана Хр. на потерпівших від повені.

Наша церковна громада переслала до Обєднання $50.30 як жертву на потерпівших від повені. Робота за збіркою ведеться в далі.

Дмитро Колачко.

БЕЛФІЛД, Н. Д.

Церковна Громада у Н. Дакоті на потерпівших від повені.

Посилаю збірку в церкві гр. кат. на Україні, Н. Дак., на потерпівших від повені Українців у Зах. Україні в сумі $21.70.

о. В. Гривнак.

ФІНІКСВІЛ, ПА.

Поміч потерпівшим від виливу води у Галичині від угорських братів у Монтклер, Па.

Кількох фініксвілських громадян, котрі є парохіянами в Монтклер, Па., попросили свого пароха, о. О. Косея, щоби запорядив збірку жертв в церкві для потерпівших від повені. Зібрано $25.25. Пересилка коштувала 19 ц.

Переслано до Обєднання в Филаделфії, Па., $25.06.

Мартин Воробець.

Шляхотні гадки є половиною здоровля.

Що край, то обичай.

ЧЕТВЕРТИЙ КОНГРЕС ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ.

(ПРОТОКОЛ НАРАД). (5)

Коли в січні 1926 р. я обложно захворів і мусів виїхати до санаторії, вже тоді я хотів зрезигнувати, а на моє місце на час слабости покликано заст. предсідателя п. С. Ядловського. По трох місяцях я повернув до здоровля, що міг знова піднятися обовязків на мене вложених, але підупавши знова на здоровлю я вніс письменно резигнацію на річнім засіданню Головного Уряду в жовтні 1926 року. Головний Уряд резигнації моєї не приняв, але уділив мені неозначену речинцем відпустку, яка триває аж до нині і з нинішним Конгресом автоматично кінчиться. І в тих то висше наведених мною моральних і фізичних терпінях я надіявся на Господа, вірячи, що він сам найкраще ділом поведе, а рівночасно нетерпеливо очікував Конгресу, щоби звільнив мене з того, щоправда, дуже почесного, але і дуже відвічального уряду, яким нагородив мене II Конгрес в 1923 і III Конгрес в 1924 році.

Щодо акції, яку вело Обєднанне в часі мого урядовання, піднесу таке:

Відповідно до ухвали II і III Конгресу Обєднання — Екзекутива старалася перебрати в свій заряд сирітський дім, так званий дім У. Н. Комітету, в тій цілі, щоби нещасним повоєнним сиротам віддати гріш, який наш нарід в Америці зібрав, — а який неправно інвестований у дім в Ню Йорку й находиться в руках опікунів-адміністраторів. Від часу коли ми, милосердячися над нещасними з зимна і голоду примираючими сиротами повоєнними, — сей фонд сирітський зложили, — многі сироти дійсно з зимна і голоду повмирали, інші, щасливійші, з малих дітий нині на дорослих осіб повиростали, а сирітський фонд, діставшися під кураторію добрих опікунів - адміністраторів, — безпечно по нині в їх руках спочиває. Щоби виконати ухвалу Конгресу, Екзекутива Обєднання відбула кілька спеціяльних засідань в Филаделфії і Ню Йорку, запрошуючи на них також адміністраторів сирітського дому, як також Екзекутиву бувшого У. Н. Комітету. Та всі змагання Обєднання були безуспішні, бо коли на одним засіданню 4-ох членів бувшого У. Н. Комітету годилося і підписалося за віддання дому під заряд Обєднання відповідно до ухвали Конгресу, — 1 член тогож Комітету противився тому, на слідуючім мітінгу 2-ох членів противилося, і справа проволіклася цілих два роки. Вкінци на засіданню обох Екзекутив, в грудни 1925 р., справа покінчилася в той спосіб, що адміністратори дому заявили, що вони, порадившися лоєра, дому Обєднанню передати не можуть. А Екзекутива Обєднання переконалася, що проти волі адміністраторів сего дому дорогою процесу судового, на який і так жадних фондів немає, відібрати не в силі. Обєднанне повідомило наш загал про се дорогою комунікату, уміщеного в часопису „Свобода", що викликало в народі справедливий гнів і осуд на адміністраторів дому, але не змінило положення, бо хотяй повоєнні сироти одні повмирали а другі подоростали і тим фондом користуватися вже могли не потребують, — у нас в Рідним Краю є ще доволі дрібних сиріт, які, хотяй мають дім в Америці, бездомні умирають, — і хотяй мають кількадесять тисяч долярів, з голоду примирають. — Тільки в справі т. зв. Дому Сиріт.

Говорячи про акцію допомогову „Обєднання", я лише згадаю, що найбільшу вагу Обєднання клало на допомогу „Рідній Школі", дбаючи притім про школи і бурсу ремісничу, Т-во „Просвіта", про інвалідів, політичних вязнів, сироти і т. п. В квітни 1926 р. Обєднанне видало відозву в справі святкування 10-літних роковин смерти Івана Франка.

Ся відозва причинилася дуже много до національного освідомлення нашого народу в Америці, але, на жаль, хотяй не з вини Обєднання, причинилася і до страшної церковно-народної борби, яка по нинішний день ведеться. Позатим Обєднанне видало много инших відозв і покликів, як пр. в тім році в справі дому для інвалідів і т. п.

На кінци мого справоздання прошу Світлий Конгрес в осуді моєї праці бути не лише справедливим, але й вирозумілим, беручи під увагу: 1) мою щиру і добру волю в виконуванні, 2) мій лихий стан здоровля і 3) моє в нинішних часах дуже тяжке становиско, укр. гр. кат. священика і голови Обєднання в одній особі. Навчений досвідом, одно сказати можу: Головою Обєднання в нинішних часах повинен бути чоловік світський, а наше патріотичне духовенство певно не стане безчинно на боці, але буде далі попирати вивольну і гуманітарну акцію Обєднання.

Голова зборів п. Ревюк просить ще раз неделегатів зайняти місця на галерії яко гості, щоб не було ніякого замішання та прикрости. Відтак уділяє голосу гр. Т. Грицеєви, касієрови „Обєднання".

Гр. Теод. Грицей, обставлений купою книг, заявляє, що старався вести книжки як найсовісніше та справедливо — і готов в кождій хвилі обяснити кожду позицію — і доказати, де який цент видано.

І так приступає до докладного звіту, який звучить осьтак:

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ ЗА РІК 1927.

Приходи: 1926 р.		Вислано до краю:
1. З перенесення	$ 368.78	
2. Жовтень-падол.	1,710.75	1,854.50
3. Грудень	1,701.92	1,618.75
4. Січень 1927 р.	2,167.52	2,111.25
5. Лютий	3,240.53	3,169.25
6. Март	1,438.97	1,365.25
7. Квітень	944.83	948.25
8. Май	1,080.10	1,112.50
9. Червень	2,103.85	2,011.40
10. Липень	865.92	859.50
11. Серпень	838.82	856.50
12. Вересень	1,954.57	1,846.50
13. Жовтень (до 20.)	3,498.73	2,021.50
Разом	$21,915.32	19,777.60

На яку ціль:

1. Рідна Школа	$5,150.00
2. Повінь	3,650.00
3. Інваліди	2,200.00
4. Дім Інвалідів	1,600.00
5. Політичні Вязні	1,200.00
6. Памятник Франка	675.00
7. „Просвіта" у Львові	650.00
8. Сироти	655.00
9. Письменникам	610.00
10. Революційний Фонд	450.00
11. Оборона Петлюри	414.00
12. На Народний Дім в Сяноку	355.00
13. На видання творів Франка	300.00
14. Ремісничa бурса у Львові	300.00
15. Збірка для села Матнієва	200.00
16. Українська преса	175.00
17. Допомога Ольшанському	125.00
18. Вдові по Вітовськім	105.00
19. Національний Музей	100.00
20. Тов. Шевченка у Львові	75.00
21. Гімназія в Чорткові	75.00
22. Дім в Ярославі	67.00
23. На революційну літературу	50.00
24. Рідна Школа в Бережанах	50.00
25. Допомога Стрільцям	50.00
26. Памят. Шевченка в Києві	50.00
27. Центр. Союз Студентства	50.00
28. Народний Дім в Яворові	50.00
29. На захист для письменників	25.00
30. Народний Дім в Чорткові	25.00
31. Тов. Просвіта в Мелні	25.00
32. Народний Дім в Холмі	25.00
33. Читальня в Ходачкові	10.00
34. Народний Дім в Гнильчу	10.00
35. Кошта пересилки грошей і листів до краю	225.45
Разом	$19,777.60

Розхід:

1. Висилка до краю	$19,777.60
2. Кошта подорожей урядників на засідання і т. п.	132.00
3. Кошта ведення канцелярії, марки почтові і т. п.	320.00
4. Друк протестів і канцелярійні прибори	13.20
5. Скринка почтова	12.00
Разом	$20,254.80

Зіставленне:

Прихід	$21,915.32
Розхід	20,254.80
Остає в касі з днем 20-го жовтня 1927	$1,660.52

Який процент зужило Обєднанне з приходів на видатки:

Приходу було	$21,915.32
Вислано до краю	19,777.60
Остає	$2,137.72
З того остає в касі	1,660.52
Разом всі видатки діловодства виносять	$477.20

то є 2% загального приходу.

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЄ ЗА ПОСЛІДНІ ТРИ РОКИ (1925, 1926 І 1927).

Прихід:		Вислано до краю:
1925 рік	$19,679.23	$16,223.87
1926 рік	17,816.51	15,935.65
1927 рік	21,915.32	19,777.60
Разом	$59,411.06	$51,937.12
Від того відтягнути: Стягнений балянс з переносів	$ 1,457.23	
Загальний прихід	$57,953.83	

Розхід за три роки:

1. Висилка до краю		$51,937.12
2. Всі инші видатки:		
1925 рік	$2,538.91	
1926 рік	1,340.08	
1927 рік	477.20	4,356.19
Разом		$56,293.31

Зіставленне:

Загальний прихід	$57,953.83
Загальний розхід	56,293.31
Остає в касі Обєднання	$1,660.52

Кас. Т. Грицей заявляє далі, що він брав участь у всіх щомісячних засіданнях екзекутиви і в других нарадах та старався по своїм силам разом з другими вести ту народну роботу, яка по статутові і ухвалам Конгресів припадає на Обєднанне.

Як ми стараємося вести ціле діловодство ощадно, видно найкраще по тім, що видатки за послідний рік виносять всього 2% всего приходу. Це тільки можливо було осягнути по тій причині, що люде даром працюють і ще до тої праці і фінансово доплачують.

Контрольна Комісія переглядала рахунки цілий день до пізної ночі, хай вона скаже свою опінію, а Шановні Делегати хай інтерпелюють нас, коли кому що неясне.

Я дякую за довіре і прошу приняти мою резигнацію з уряду.

ЗУПИНЕНИЙ ПОЇЗД.

Пасажири, які їхали в станиславівськім поїзді, були сильно здивовані, що поїзд подався назад на стацію, замісць їхати вперед. Треба було покликати полицію, щоби втихомирити один вагон, де робітники з Підлісніва робили собі порахунок із війтом з Микуличина, ціпками та ножами побиваючи Гуцулів і деяких подорожних. Два Хомини і Корніцкі із Станиславова, що були дієвими особами, відомі із неодної авантури, що завела їх не вперше до вязниці.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, дня 20-го падолиста, о годині 1-ій пополудни, в гали церковній. Проситься всіх членів, щоби явилися на сей мітінг, бо є богато важних справ до полагодження. Так само довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. Проситься всі хтих членів, котрі еще не зложили жертви по 1 дол. на будову Сиротинця-Захисту У. Н. Союза, щоби сего місяця конечно зложили, щоби можна було відослати до комітету. — М. Скочипець, предс.; Гр. Машлюх, кас.; І. Маркович, секр.

РАНКІН, ПА. Бр. св. Григорія, від. 24, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітінг відбудеться в неділю, 20, падолиста, у Фреда Сепка, 323 — 2-га Стріта, о 7-ій год. вечером. Кождий член має явитись на сей мітінг, бо є важні справи до полагодження. Проситься довгуючих членів свої вкладки вирівнати. — Мих. Туркевич, секр.

ЛЕТРОБ, ПА. Бр. Усп. Пресв. Богородиці, від. 61, повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеться дня 20. падолиста і тому члени повинні явитися найчисленнійше, бо будуть наради в справі закупна української фани для нашого братства. Довгуючі члени нехай стараються вирівнати свої належитости. Буде збірка жертв на потерпівших від повені в Галичині. — П. Марутяк, предс.; С. Королевят, кас.; А. Скубяк, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Сестр. Любов, від. 177, повідомляє своїх членів і членниць, що місячний мітінг за листопад відбудеться дня 20., то є в неділю, точно о год. 2-ій пополудни, в українській церковній гали, 45 Pilgrim St. Проситься усіх членів і членниць прибути, бо є важні національні справи до вирішення. Попередно, через літній сезон, мітінги відбувались в суботи, а тепер, через зимовий сезон, будуть відбуватися в трету неділю по першім пополудни. Хай кождий член і членице приймє се повідомлення до відома. — В. Р., секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, дня 19. падолиста, точно о годині -ій 8вечером в Укр. Нар. Домі, 217 Іст 6-та ул. Обовязком є кождого члена явитися на збори, бо є важні справи до полагодження. Члени, котрі ще не зложили жертви на Сиротинець-Захист У. Н. Союза, най постараються принести на сі збори. Пригадується інтересованим, щоби привели зі собою нових членів, бо будемо приймати до У. Н. Союза без вступного, а до Бр. після статута. — Мик. аМрків, рек. секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

